

**ARENDA** (61) *sb f*

*Wszystkie samogłoski jasne.*

*sg N* arenda (5). *◇ G* arendy (11). *◇ D* arendzie (1). *◇ A* arendę (3). *◇ I* arendą (4). *◇ L* arendzie (2). *◇ pl N* arendy (6). *◇ G* arend (19). *◇ A* arendy (5). *◇ I* arendami (1). *◇ L* arendach (4); -*äch* *RejZwierc*; -*ach* :-*äch* *SarnStat* (2 : 1).

*Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.*

*Najem, dzierżawa nieruchomości, ruchomości lub dochodów; conductio – pertinet ad eum qui conducit, locatio pertinet ad eum qui locat Cn [arenda Lac sr] (61) : Obiczai Polńkich zapisow przedania, zaftaw, Zamian, arend y innich. ComCrac 21v, 21v; [Kto utraci majątek] ieździ po wiołkach iáko po kolędzye/ Pytáiąc fie v mnichow o iákicy árendzye. RejWiz 68v; Pádáią fie zamiány árendy fie łamią/ Dożywocia/ wieczności/ y ty czáfem chramią. RejZwierc 248v, 158v, 194v, 245; Któré dobrá [...] Arendarz będzie dźierzał/ y w nich mieźzkał mocą przerzeczoney Arendy SarnStat 1256; ARENDA. Też to iest species kupienia y przedánia, wżywania pożytkow rerum mobilium máiętności, do czáfu tylko albo kréfu pewného SarnStat 1271, 89 [2 r.], 320, 687, 1256, 1306 (16); GrabPospR M.*

*arenda czego (2): árendy immobilium. SarnStat 246; Arendy łowieniá [!] Ryb SarnStat 1093 marg.*

*Zwrot:»dzierżec arendą« (2): [Starosta] Y tenći czáfem włowi Bo chocia dźierży arendą Wźdy iednák oftrzyłki będą RejRozpr C4; RejPos 325.*

*Wyrażenia:»arenda dożywotna« (8): ci ktorzy máią Arendy dożywotné/ y dożywocia gołé/ będą powinni nieco podwyszyć á połtępic do łkárbu ná wychowánié łtołu náłzého SarnStat 103, 89 [2 r.], 103 [4 r.], 104.*

*»wyście arendy« (1): Broniewski nawysciu arendy nie chce płacic ostatniey Raty ActReg 165; á przerzeczoney A. będzie powinien przerzeczonego D. kwitowác v Akt Grodzkich G. w tymże powiećie: á ták rok od roku áż do wylźcia téy Arendy. SarnStat 1256, 1257 [2 r.].*

*Szereg: »(wydzierżenie), arenda (albo) najem« (3): Też y ku wydzierżeniu/ árendzie/ naymu/ albo pod imieniem wydzierżenia/ Arendy álbo naymu/ w téy źiemi/ [...] nie zápiźemy SarnStat 979, 52.*

*W przen (3) : buduiemy/ kupuiemy wśi/ zamki/y zápiñuiemy łobie wieczności/ ktore ráczy kroćiuchną árendą zwác możem. SkarKaz 551b.*

*Zwroty: »arendami dźierżec, trzymac arendą« (2): dziwnemi vpominki/ y rozlicznym zábiegániem tego [godności] dochodzą/ á práwie to iáko árendami dźierżą. RejZwierc 40v; Bo iefli nie był Bogiem [Chrystus] iákoż nas odkupił/ [...] Albo iáko mógl wiátrom morzu rołkázowác/ [...] Bo iefli to do czáfu ták trzymał árendą/ Y ci co weñ wierzyli coź mieć w zyłku będą. RejZwierc 250.*

**a.** *Czynsz, rata dzierżawna, dochód z arendy (17) : tedy Arendę oddawłzy łpełná do łkárbu/ ołtátek co zołtánie dochodów przy Stároście/ [...] piątą część do łkárbu náłzého dáwac máią SarnStat 89 [idem 104], 69, 104; PowodPr 23; zyłki y árendy wálze/ y pienádze Zydowłkie/ w łzubienicę piekielną obroćą fie wam SkarKaz 610b.*

*Wyrażenie: »podwyszenie arend; arend podwyszenie« (10 : 2): A co fie tycze oddawánia czwartéy części z podwyszenia Arend/ [...] tedy ci tylko będą wolni/ ktorzy łzkody od Tátar y Wołochów podięli SarnStat 88; A co fie tycze Arend podwyszenia: tedy Arendę oddawłzy łpełná do łkárbu/*

ostátek co zoftánie dochodów [...]piątą część do fkarbu náfzého dáwác máią: á to ma bydź rozumiano zá podwysfzenie Arend SarnStat 89 [*idem* 104], 89 [5 r.], 104 [4 r.].

*Synonimy: dzierzawa, najem, wydzierzenie.*

AK